

העלון יוצא לאור

לעילוי נשמת

היקרות והנכבדות

זמירה משה ע"ה

נלב"ע ג' כסלו תשפ"ד

ואחותה אביבה חביבה ע"ה

נלב"ע ד' אדר ב' תשפ"ד

בנות סלמן ושרה ז"ל

☆

ת.נ.צ.ב.ה.

חג השבועות

והאר עינינו בתורתך

מעלת התפילה בימים אלו

א. ימים אלו ימי הכנה לחג מתן תורה מתכונן עם ישראל לחג ב'תפילה ובתחנונים' לזכות לקבלת התורה, ובפרט מרבית בתפילה על המשך הדורות לזכות לגדל בנים ובני בנים לתורה ויראת שמים.

וידועים דברי השל"ה הקדוש (מסכת תמיד פרק נר מצוה - קלב) וז"ל: וביותר צריך זירוז להתפלל שיהא לו זרע כשר עד עולם וכו', ולבי אומר שעת רצון לתפילה זו בערב ר"ח סיון הוא החודש שבו ניתנה תורה, ואז נקראים בנים לה' אלוקיהם עי"ש עוד.

ובספר 'חמדת ימים' (תקכט) כתב: מנהג חסידים הראשונים לעתור ולרצות בקרוב הימים האלה עליהם ועל זרעם להיות לבם פתוח בחכמה ובתבונה ובדעת ויראת ה', ועת רצון לתפילה זו בערב ר"ח, כי בו בחר ה' בישראל עמו והנחילם את תורתו.

ועל כן נביא מדברי חז"ל הק' שהדרך לזכות לתורה הוא ע"י תפילה.

מה יעשה אדם ויחכם: יבקש רחמים

ב. וכך אומרת הגמ' (במסכת נדה ע'): מה יעשה אדם ויחכם, ירבה בישיבה וימעט בסחורה, אמרו: הרבה עשו כן ולא עלתה בידם, אלא יבקש רחמים ממי שהחכמה שלו שנאמר: כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה, למדנו שהדרך לזכות לתורה ע"י תפילה.

ובמדרש (שמות רבה מ"א ו') מבואר שאפילו משה רבינו הוצרך לתפילה לקנות את התורה שלא תשתכח ממנו וז"ל המדרש: אמר ר' אבהו כל ארבעים יום שעשה משה למעלה היה לומד תורה ושוכח, אמר לו רבון העולם יש לי מ' יום ואיני יודע דבר, מה עשה הקב"ה משהשלים מ' יום נתן לו הקב"ה את התורה במתנה שנאמר: ויתן אל משה, וכתב הרד"ל: "והענין להראות לדורות כמ"ש במגילה ז', לאוקמי גירסא סייעתא דשמיא, ואין תקנה לזה אלא להתפלל לה' על סייעתא זו, וכמ"ש בנדה ע'. הרבה עשו כן ולא עלתה בידם, אלא יבקש רחמים שיתן לו מתנה בסייעתא דשמיא שלא ישכח!

ואכן בכל התפילה שתקנו לנו אנשי כנה"ג מצינו בקשות לזכות בתורה, כמו בברכת אהבה רבה, ואתה חונן

לאדם דעת, פתח ליבי בתורתך. ובאשרי ובא לציון: הוא יפתח לבנו בתורתו. ולפני הלימוד: בתפילת רבי נחוניא בן הקנה: שתאיר עיני במאור תורתך...

תפילת שחרית היא העומדת ביסוד ההצלחה של כל בן תורה

ג. וגודל מעלת התפילה להצלחה בתורה ותפילת שחרית בפרט למדנו גאון הדורות רבינו יהונתן בעל "היערות דבש" זיע"א, וז"ל קדשו: (בח"א דרוש ד') "ובדוק ומנוסה אם יתפלל אדם שחרית וקריאת שמע בכוונה שבו ביום... יצליח בתורה ומצוה גוררת מצוה. ואולי לי על שברי בעת שאיני מתפלל בכוונה כראוי, כל היום אין שמועתי בתורה מכוונת וקרעים אלביש, ולהיפך אם אזעק ואשוע לה' מקירות לבבי בתפילה לחונני דעה כי דלותי עד מאוד בעוה"ר אף הוא ירחם עלי להאיר עיני בתורתו. ולכן עם נבון וחכם אל תאמרו הא דעדיף זה מחבירו לרוב שכלו, ועוצם חכמתו ובינתו, לא כן הוא! שקר נחלתם! רק מתנת ה' היא כאשר יוחל טובו וחסדו הגדול ברוב תפילה ותחנונים, ואין לך דבר שמזכה לאדם להשיג ישרות התורה ולפענח מצפונים בדרכי יושר ואמת אלא להתפלל לה' בדמיע שישבו וירחמנו כי קל שומע תפילה והוא קרוב לכל קוראיו באמת..." עכ"ל.

למדנו מדבריו: שכפי אשר תראה אצל האדם תפילת שחרית כך יהיה שמועתו בתורה מכוונת באותו יום!

ויש בנותן ענין להביא דברים שנשמעו מפי מרן הגר"ח קניבסקי זי"ע (כפי שהובאו ע"י הגר"א מן שליט"א): שהנה אנו רואים בחורים לפני החתונה עולים ומתעלים, ואחרי החתונה נופלים. מה הסיבה לכך? ואמר הגר"ח: שעיקר הנפילה של אברך, שמאבד את התפילה בישיבה ומתחיל להתפלל "בשטיבלאך"... התפילה הולכת לו כלאחר יד... וכל היום נהרס...

רבינו הנצי"ב: ביום שאני לא בוכה באהבה רבה איני זוכה לחדש!

ד. וידוע מה שהיה אומר רבינו איסר זלמן מלצר זצ"ל ששמע מפיו של הנצי"ב מוואלז'ין שביום שהוא לא בוכה באהבה רבה הוא לא זוכה לחדש בלימוד...

אני בוכה כי אני רוצה להבין את הרמב"ם!

ה. וסיפר הגר"ר בצלאל זולטי זצ"ל שפעם נכנס להגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל וראהו יושב לפני גמרא פתוחה ואומר תהילים בבכי...

שאל אותו ר' בצלאל: מפני מה הוא בוכה ואומר תהילים, ענהו ר' יחזקאל: אני בוכה כי אני רוצה להבין את הרמב"ם, וכבר כמה פעמים שקרה לי כדבר הזה ואחר שאמרתי תהילים זכיתי להבין...

צריך להתפלל על עניניו העקרים שבשבילם נברא

ו. ובספר "חיי עולם" להסטייפלער זצ"ל כתב (חלק א' - כ"ח) וכמו שצריכים להתפלל על עניני עולם הזה שהם בני חיי ומזוני, כמו כן וכל שכן שצריכים להתפלל על עניניו העיקרים שבשבילם נברא כמו עבודת ה"ת התורה והמדות שצריך תפילה שיזכה בהם לסייעתא דשמיא.

דברי הגר"ר מאיר קרליץ על אחיו בעל החזו"א זי"ע

ז. ובספר "בנין עולם" הובא: אמר הגאון רבי מאיר קרליץ זצ"ל דהמעלות בתורה ובדעת שהשיג אחיו בעל החזו"א שהכל ראו שנתקיימה בו המשנה באבות: כל הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה וכו' הוא על ידי שהיה מתחנן

הרבה לקב"ה בבקשת הדעת, והיה מכוון בשמונה עשרה בברכת אתה חונן.

ובספר "פאר הדור" (ח"א עמ' קעא) מסופר אודות דרך למודו של ה"חזון איש" בבחורות:

"וכה היה סדר לימודם: שונים את גוף הגמרא, וחוזרים מן הגמרא לפרושי בעלי התוספות והראשונים. והיה, כאשר נבוכו בהבנת ענין כלשהוא, היה פונה אל שני עמיתיו העלויים, ואומר ברצינות גמורה: הבה ונבקש מהשם יתברך, נפיל תחנתנו לפניו שיאיר עיניו בתורתו!

לשעה קלה היו אז הגמרות נסגרות, השלשה לקחו בידיהם ספר "תהילים", וכל אחד מהם היה פורש לקרן זוית ושופך צקון לחשו לפני יושב מרומים בתחניות נעים זמירות ישראל, בלב נשבר ובדמעות שליש, כי יחון אותם ויחדד את שכלם בשביל להבין דבריו של 'ראשון' פלוני או 'ואם תאמר' שבתוספות. אחרי שאמרו כמה 'קפיטלך' בכוונה נסערת, שבה השלישייה אל הגמרות, וכשעיניהם שטופות דמע אמרו איש לרעהו: הבה נעיין בדברים המוקשים בפעם נוספת, אולי יתעשת לנו האלקים ודבר מה יראנו! והיו מתחילים מחדש להפוך ולהפוך בסוגיא שעסקו בה, עד שנתגלה לעיניהם הרז הספון בין השיטין".

וכאשר היה מספר את הדברים הגר"מ קרליץ זצ"ל הוסיף ואמר על כך: "גם עתה בערוב ימי, כל אימת שאני נזכר באותם הימים, זולגות עיני דמעות, ואני בוכה ומתפלל שאטעם עוד פעם אחת למוד כזה!".

מדוע בכה הגאון רבי שמעון שקא"פ זצ"ל?

ח. וכך מספר הגאון ר"א וולפא שליט"א: סיפר לי יהודי ששמע מבתו של בעל ה'שערי יושר' הגר"ש שקא"פ זצ"ל, שגרה כאן בארץ ישראל והלך לשמוע ממנה מעשים על אביה ז"ל.

וספרה לו שכשהיתה חוזרת הביתה בשעה מאוחרת לפנות בוקר היה אביה יושב בחדרו ולומד וכל החדר אפוף עשן סיגריות.

והיתה נכנסת ומפצירה בו שילך לישון.

וכמה וכמה פעמים הייתי רואה אותו יושב ובוכה וכששאלתי אותו למה הוא בוכה הוא סירב לענות לי.

לימים כשעלתה עלתה לארץ ישראל, ליוה אותה הגר"ש עד הנמל. ולפני שנפרדו אמרה לו שבתור פרידה מבקשת ממנו שיאמר לה מדוע הוא בכה באותם לילות.

ואמר לה: שהי' לומד ומעיין עד כלות הכוחות וכשראה שלא הגיע עדיין לבירור הענין הי' בוכה ובלבו תפילה לה' שכיון שהוא מיצה את כל הכוחות, עכשיו הוא מבקש מהקב"ה שישפיע עליו שפע חכמה כדי שיוכל להגיע לבירור הענין.

סוד הצלחה בבנים - תפילה!

ט. וכך כדי לזכות לבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות צריכים תפילה כמובא בגמ' (נדרים פא), מפני מה אין מצויין ת"ח לצאת תלמידי חכמים מבניהן, רבינא אמר: שאין מברכין בתורה תחילה, ופירש"י "שאין מברכין - כמשכמין ולא מקיימא ברכתא - ונהיה אנחנו

וצאצאנו מלומדי התורה", הרי שהדרך לזכות לכך שיהיו בניו וצאצאיו מלומדי התורה היא רק על ידי תפילה.

כתוב בילקוט שמעוני (תהלים רמז תשכ"ט) כתב: תנא דבי אליהו, מעשה בכהן אחד שהיה ירא שמים בסתר, והיו לו עשרה בנים מאשה אחת, ששה זכרים וארבע נקבות, ובכל יום היה מתפלל ומשתטח ומלחך עפר בלשונו, כדי שלא יבוא אחד מהם לידי עבירה ולידי דבר מכווער. אמרו: לא יצאת אותה שנה שלמה, עד שבא עזרא, והעלה הקב"ה את ישראל מבבל, והעלה את אותו כהן, ולא הלך הכהן לעולמו עד שראה כהנים גדולים ופרחי כהונה מבניו ובניו בניו עד חמישים שנה, ואחר כך הלך לעולמו.

מעין זה מובא בספר "שבט מוסר" (פ"ב, י"ב): כתב בספר השל"ה בשם תנא דבי אליהו, מעשה בחסיד אחד, שהתפלל תמיד בחצות הלילה בבכיה, שלא יצא ממנו פסול, וזכה ששבעת בניו היו תלמידי חכמים גדולים.

כיצד זוכים לבן כה"חפץ חיים?"

י. מסופר כשהביאו לפני רבנו ה"חפץ חיים" את ספר התהלים הישן של אמו הצדקת, התרגש ואמר בבכיה: היודעים אתם כמה דמעות שפכה אמי הצדקת, לפני הקב"ה בספר תהילים זה... יום יום היתה שופכת שיח ומתפללת לה' שיגדל בנה ליהודי כשר וטוב.

ספרה פעם בתו של הח"ח על אמו של הח"ח וכה היו דבריה: סבתי לא היתה בעלת ניסים, מחוללת נפלאות, מפורסמת וכיוצא בזה, אבל זוכרת אני שבסוף ימיה, כאשר נתפרסם כבר שמעו של בנה בכל רחבי עולם היהודי, נגשו אליה כמה ממקורביו של ה"חפץ חיים" ובקשו לשאול את אמו של גדול הדור במה זכתה לבן שיאיר את עיני העולם. היא, שלא תלתה זכות זו במעשיה, השיבה להם כי אל להם להפנות שאלה זו אליה, שכן, לא זכור לה דבר מיוחד שאותו יכולה היא לשייך לכך שיוצא חלציה יגדל לתלמיד חכם עצום. הנוכחים ניצלו את ההזדמנות ושובו והפצירו בה, שמא בכל זאת תזכר באיזה מעשה קטן שאינה מיחסת לו חשיבות, אך יש בו כדי להאיר את התעלומה. לא! לא! אינני זוכרת השיבה. אבל אם אתם שואלים אני יכולה לומר לכם דבר פשוט אחד: לפני חתונתי, בקשה אימי המנוחה לשוחח עמי דקות מספר, וכה היו דבריה: "בתי, הקשיבי לדברי. אנו מצווים לגדל את בנינו לתורה וליראת שמים, על כן אני מבקשת ממך דבר אחד, בכל עת פנויה, טלי סידור זה לידך, והעתידי תפילה לפני בורא העולם שתזכי לגדל את ילדיך לתורה וליראת שמים, ואל תשכחי להוזיל דמעות בעת תפילתך", בסיום דבריה, העניקה לי סידור ובו תפילות וספר תהילים. "זה כל מה שעשיתי", סיימה בתמימות אמו של ה"חפץ חיים". "בכל פעם שסיימתי את עבודות הבית, או אף כאשר הנחתי סיר תפוחי אדמה על האש והמתנתי כמה דקות לסיום הבישול, הייתי נוטלת את הסידור שקבלתי מאימי ע"ה, ובוכה בדמעות שליש לרבש"ע, שיחון את עיניו של ישראלקה שלי ואזכה לגדלו לתלמיד חכם וירא שמים".

וזכנו לגדל בנים ובני בנים חכמים ונבונים אוהבי ה' יראי אלוקים אנשי אמת זרע קודש, בה' דבקים אמן כן יהי רצון.